

הַכְּנָה לְקַבֵּל תּוֹרָה

”וְאָבָא אֶתְכֶם אֵלַי” – הַכְּנָה לְמַתַּן תּוֹרָה

◆ אֵהָבָה מְקַלְקֵלֵת אֶת הַשׁוֹרָה

כְּהַכְנָה לְקִרְאָת מַתַּן תּוֹרָה, אוֹמְרַת הַתּוֹרָה (שְׁמוֹת יט, א-ד): ”בְּחֻדְשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְּבַר סִינַי. וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים וַיָּבֹאוּ מִדְּבַר סִינַי וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַר וַיַּחֲנוּ שָׁם יִשְׂרָאֵל נֹגֵד הָהָר. וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹקִים וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' מִן הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וְאֲשָׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְּפֵי נְשָׁרִים וְאָבָא אֶתְכֶם אֵלַי”.

ה”אור החיים” הקדוש שואל, שלכאורה סדר הפסוקים הנה צריך להיות שונה: תחלה הנה צריך לומר: ”ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר”, ומתי זה קרה? - ”בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני”. מדוע שנתה התורה את הסדר ותחלה ספרה על בואם למדבר סיני, ורק לאחר מכן אמרה כי הם נסעו מרפידים והגיעו למדבר סיני?

והוא מתרץ ואומר: ”ואולי שהוא על דרך אמרם (בראשית רבה נה, ח): 'אהבה מקלקלת השורה' המקדים המאחר. שלהיות כי הוא זה יום המקנה לבוּרָא, לתורה, לעולם, לעליונים ולתחתונים, ומיום הבריאה הם יושבים ומצפים

מתי יבאו בני ישראל מדבר סיני, לזה כִּשְׁהֲגִיעוּ שָׁמָּה לא עָצְרוּ כַּח לְסַפֵּר סֵדֶר הַדְּבָר, וְתִיכֵף קִדְמָה הַהוֹדְעָה בְּאֵמְרוֹ 'בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ'."

כלומר, הַצְפִּיָּה לַיּוֹם בוּ יִגִּיעוּ יִשְׂרָאֵל לְמִדְבַּר סִינִי לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַיְתֵּה מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, וְלִכֵּן מִיָּד עִם הַגִּיעוּ שֶׁל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל לְהֵר סִינִי, סִפְרָה זֹאת הַתּוֹרָה בְּבַחֲיִנַת 'אַהֲבָה מְקַלְקֶלֶת הַשְּׂוֹרָה', לְהַקְדִּים הַמְּאַחֵר.

דְּגָמָה לְכַף שֶׁ'אַהֲבָה מְקַלְקֶלֶת הַשְּׂוֹרָה' מוֹצֵאִים אָנוּ אֶצֶל אַבְרָהָם אָבִינוּ הַמְצִיָּה לְעַקֵּד אֶת בְּנוֹ, וּמִסְפֶּרֶת הַתּוֹרָה (בְּרֵאשִׁית כב, ג): "וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבֹקֶר וַיַּחְבֵּשׁ אֶת חֲמָרוֹ". אוֹמְרִים חֲז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה נה, ח): "אַהֲבָה מְקַלְקֶלֶת אֶת הַשְּׂוֹרָה, דְּכַתִּיב: 'וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבֹקֶר', וְלֹא הִזָּה לוֹ כְּמָה עֲבָדִים? אֵלָּא אַהֲבָה מְקַלְקֶלֶת אֶת הַשְּׂוֹרָה. וְשִׁנְאָה מְקַלְקֶלֶת אֶת הַשְּׂוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כב, כא): 'וַיִּקֶם בַּלֵּעַם בְּבֹקֶר וַיַּחְבֵּשׁ אֶת אֲתָנּוֹ', וְלֹא הָיוּ לוֹ כְּמָה עֲבָדִים? אֵלָּא שִׁנְאָה מְקַלְקֶלֶת אֶת הַשְּׂוֹרָה".

וּמִדּוּעַ אַהֲבָה מְקַלְקֶלֶת אֶת הַשְּׂוֹרָה? מִפְּנֵי שֶׁהִיְתָה כְּזוֹ צְפִיָּה לְהַגְעֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִדְבַּר סִינִי, הֵרִי בְּרָגַע שֶׁהֲגִיעוּ לְשֵׁם סִפְרָה זֹאת הַתּוֹרָה עוֹד קִדְּם שֶׁסִּפְרָה עַל כֵּן שֶׁיִּצְאוּ מִרְפִּידִים בְּדֶרֶכָם לְהֵר סִינִי!

מִשָּׁל לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְיֶלֶד הַמְּאַחֵר לְהַגִּיעַ לְבֵיתוֹ וְאָמוּ דּוֹאֲגָת וּמְצַלְצֶלֶת לְבַעֲלָהּ וְלֹאנָשִׁים נּוֹסְפִים לְשֶׁאֵל הָאֵם רָאוּ אֶת בְּנָהּ. וְהִנֵּה הַיֶּלֶד מְגִיעַ הַבֵּיתָה בְּרִיא וְשָׁלֵם. דְּבָר רֵאשׁוֹן הִיא מִתְקַשְׂרֶת לְבַעֲלָהּ וּמַעֲדִכָּנֶת אוֹתוֹ כִּי הַיֶּלֶד הַגִּיעַ הַבֵּיתָה, וְרַק לְאַחַר מִכֵּן יַחְקְרוּ אוֹתוֹ הֵיכֵן הִיָּה וּמִדּוּעַ הִתְעַכֵּב.

כֵּן מִסְפֶּרֶת לָנוּ הַתּוֹרָה אֶת הַעֲבָדָה הַמְּשֻׁמָּחַת: "בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינִי" - דְּבָר רֵאשׁוֹן הַגִּיעוּ הַבֵּיתָה, אַחַר כֵּן יִבְאוּ הַהִסְבְּרִים אִיךָ הַגִּיעוּ וְאִיפָּה הָיוּ.

◆ ג' קִנְיֵי תּוֹרָה

בְּהַמְשָׁךְ דְּבָרָיו, מְבִיא הַ"אֹר הַחַיִּים" הַקְּדוּשׁ שֶׁלְשָׁה קִנְיֵי תּוֹרָה.

הַקִּנְיָן הָרֵאשׁוֹן - הַתְּגַבְּרוּת וְהַתְּעַצְמוּת בְּעֶסֶק הַתּוֹרָה, כִּי הַעֲצָלוּת גּוֹרָמַת לְהַפְסֵד הַשְּׂגָת הַתּוֹרָה. לָכֵן בְּכָל מְקוֹם בוּ מְזַכֵּר לְמוֹד הַתּוֹרָה, נֶאֱמַר לְשׁוֹן 'חִזְק' וְ'אִמְצ', בְּגֶדֶר שִׁישִׁים עֲצָמוּ אָדָם עֲלֶיהָ.

כְּנֶגֶד זֶה נֶאֱמַר: "וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים", וְאִין כְּפִנְת הַתּוֹרָה לְהוֹדִיעַ לָנוּ אֶת הַמְּקוֹם

מִמְנוּ נִסְעוּ, שָׂאם זֹה הִיְתָה הַמִּטְרָה, צָרִיךְ הִיָּה לְהִזְכִּיר זֹאת לִפְנֵי שְׂסַפְרָה הַתּוֹרָה שְׁבַנֵי יִשְׂרָאֵל "בָּאוּ מִדְּבַר סִינִי". אֲלֵא הַתּוֹרָה הַתְּפִנָּה לְלַמְדָנוּ שְׁנִסְעוּ מ'רַפְיוֹן יְדִים', כְּפִי שְׁדַרְשׁוּ חֲז"ל (סְנֵהֲדִין קו ע"א) עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת יז, ח) "וַיָּבֵא עִמְלָק וַיִּלְחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִם" - "שָׂרְפוּ עֲצָמֵי מִדְּבַר תּוֹרָה". בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִסְעוּ מִבְּחִינָה זֹה וְהִכִּינוּ עֲצָמֵם לְעַבֵּד עֲבוֹדַת מִשָּׂא בְנֵעַם ה', וְכֵן בָּאוּ לְמִדְּבַר סִינִי.

הַקְּנָן הַשְּׁנִי - הַשְּׁפָלוּת וְהַעֲנָוָה, כִּי אֵין דְּבַרֵי תּוֹרָה מִתְקַיְמִים אֲלֵא בְּמִי שְׁמִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ וּמְשִׁים עֲצָמוֹ כְּמִדְּבַר, וְעַל כֵּן אָמַר הַפְּתוּב: "וַיִּחַנּוּ בְּמִדְּבַר", לְשׁוֹן שְׁפָלוּת וְהַשְּׁפָלָה, כְּמוֹ מִדְּבַר שֶׁהַכֵּל דוֹרְכִים עָלָיו.

הַקְּנָן הַשְּׁלִישִׁי - הַתְּחַבְּרוּתָם זֶה עִם זֶה בְּלֵב שְׁלָם וְתָמִים, וְכַנְגֵד זֶה אָמְרָה הַתּוֹרָה: "וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל", לְשׁוֹן יְחִיד, שְׁנֵעֲשׂוּ כָלֶם יַחַד כְּאִישׁ אֶחָד, וְעַתָּה הֵם רְאוּיִים לְקַבֵּל הַתּוֹרָה.

◆ מוֹטֵב יִכְנֵס הַחֵץ בִּי וְלֹא בְּנֵי

לְאַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, נוֹכַח לְלַכֵּת לְשַׁנֵּי הַפְּסוּקִים הַבָּאִים: "וּמִשָּׂה עָלָה אֶל הָאֱלֹקִים וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' מִן הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וְאֲשָׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְּפֵי נְשָׂרִים וְאָבֵא אֶתְכֶם אֵלָי".

מִפְּרֵשׁ רַש"י: "וְאֲשָׂא אֶתְכֶם" - זֶה יוֹם שֶׁבָּאוּ יִשְׂרָאֵל לְרַעְמֶסֶס, שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְפֹזְרִין בְּכָל אֶרֶץ גִּשׁוֹן, וְלִשְׁעָה קָלָה כְּשֶׁבָּאוּ לְסַע וְלִצְאָת נִקְבָצוּ כָלֶם לְרַעְמֶסֶס. וְאֶנְקְלוֹס תַּרְגָּם 'וְאֲשָׂא': וְאֶטְלִית יִתְכוּן, כְּמוֹ וְאֶסִיעַ אֶתְכֶם, תִּקַּן אֶת הַדְּבָר דִּרְךְ כְּבוֹד לְמַעֲלָה. 'עַל כַּנְּפֵי נְשָׂרִים' - כְּנִשְׂר הַנוּשָׂא גּוֹזְלֵיו עַל כַּנְּפָיו, שֶׁכָּל שָׂאָר הָעוֹפּוֹת נוֹתְנִים אֶת בְּנֵיהֶם בֵּין רַגְלֵיהֶם, לְפִי שְׁמִתִּירָאִים מֵעוֹף אַחַר שְׁפוֹרַח עַל גְּבִיָּהֶם, אֲבָל הַנִּשְׂר הַזֶּה אֵינוֹ מִתְּיָבֵא אֲלֵא מִן הָאָדָם, שְׂמָא יִזְרַק בּוֹ חֵץ, לְפִי שְׂאִין עוֹף אַחַר פּוֹרַח עַל גְּבִיו, לְכֵן נוֹתְנֵן עַל כַּנְּפָיו, אֹמְרִי: מוֹטֵב יִכְנֵס הַחֵץ בִּי, וְלֹא בְּנֵי. אֵף אֲנִי עֲשִׂיתִי כֵן... וְהָיוּ מִצְרַיִם זוֹרְקִים חֲצִים וְאֲבֵי בְּלִיסְטְרָאוֹת וְהַעֲנֵן מְקַבְּלֵם".

כּוֹתֵב הַ"דְּעַת שְׂרָגָא", כִּי כְּדִי לְהַעֲלוֹת אֶת כָּלֶל יִשְׂרָאֵל לְמִדְּרַגַּת "וְאָבֵא אֶתְכֶם אֵלָי", לְדַבְּקוֹת בְּבוֹרָא - הֵם הָיוּ מְכַרְחִים לְעַבֵּר אֶת הַדְּרָךְ וְהַמְהַלֵּךְ שֶׁל

"וְאִשָּׁא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים", וְהֵינּוּ כְמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּ חֲז"ל: "מוֹטֵב יִפְגַּע הַחֶץ בִּי וְלֹא בְּכַנִּי", שֶׁכְּבִיכּוֹל חֲצֵי פִרְעָה פּוֹגְעִים בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲצָמוֹ. כֶּךָ הִיא הַמְצִיאוֹת הָרוֹחֶנִית, שֶׁחֲצֵי כְפִירָה, רַחֲמָנָא לִיִּצְלֵן, כְּבִיכּוֹל פּוֹגְעִים בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ, כִּי זֶהוּ רְצוֹנוֹ, כְּמֵאֲמַר הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה כח, כ): "כִּי קָצַר הַמְצָע מִהִשְׁתַּרְע", וְכַפִּי שֶׁדָּרְשׁוּ חֲז"ל בְּמִסְכַּת יוֹמָא (ט ע"א). כֶּךָ גַּם קָבְעוּ חֲז"ל (בְּרֻכּוֹת מג ע"ב) כִּי כָּל הַמְהַלְךְ בְּקוֹמָה זְקוּפָה כְּאִלוֹ דּוֹחֵק רְגְלֵי הַשְּׂכִינָה. כְּלוֹמַר, הַחוּטָא פּוֹגַע כְּבִיכּוֹל בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצָמוֹ.

וּמַעֲתָהּ, כְּדִי שֶׁכָּלֵל יִשְׂרָאֵל יִדְבְּקוּ בַשְּׂכִינָה, הַסְּכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִקְבֹּל כְּבִיכּוֹל אֶת הַחֲצִים שֶׁזָּרְקוּ עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי קִרְבָּה זֹו בְּטֵלוֹ כָּל הַמְחִיצוֹת וְהַחֲצִיצוֹת שֶׁבֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שֶׁבַשְּׂמַיִם, וְנַעֲשִׂית מְצִיאוֹת שֶׁל קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְיִשְׂרָאֵל חַד הוּא.

◆ הַכִּיתִי אֶת מְצָרִים וְאֶתְכֶם הַצֵּלְתִּי

הַ"כִּלֵּי יָקָר" מְבָאֵר אֶת הַפְּסוּק "וְאִשָּׁא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים" בְּאִפְן שׁוֹנָה: אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכָלֵּל יִשְׂרָאֵל: "אֵתְכֶם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמְצָרִים" - כִּיִּצַּד הַכִּיתִי אוֹתְכֶם בְּמַכּוֹת, דָּם, צִפְרִדַּע, כְּנִים וְכוּ' מְכָה אַחַר מְכָה, וּבְכָל אוֹתָהּ עַת - "וְאִשָּׁא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים", הַגְּבַהֲתִי אֶתְכֶם כְּבִיכּוֹל, כְּדִי שֶׁלֹּא תִנָּזְקוּ מִהַמְּכּוֹת. וְכֹאֲשֶׁר הִגִּיעוּ מַכּוֹת מִן הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר וּבְרָךְ, אֲזִי - "וְאִבָּא אֶתְכֶם אֵלַי", הַגְּבַהֲתִי אֶתְכֶם לְמַעַלָּה מִמַּעַרְכוֹת הָעוֹלָם, וַיֵּשׁ אוֹמְרִים אֶף לְמַעַלָּה מִהַמְּלָאכִים שֶׁנִּקְרְאוּ 'בְּעֵלֵי כְּנָפַיִם', וְהַכּוֹנֵנָה שֶׁהַגְּבַהֲתִי אֶתְכֶם "עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים", בְּמַעַלָּה גְבוּהָהּ יוֹתֵר מִזֹּו שֶׁל 'כַּנְפֵי נְשָׁרִים'.

◆ הַדֶּרֶךְ הַמְהִירָה לְהַשְׁגַּת הָאֱמֶת

בְּאוֹר נוֹסֵף בְּפִסּוּק זֶה, כְּתֹב רַבִּי זְלַמֵּן סוֹרוּצְקִין זצ"ל בְּפִרּוּשׁוֹ "אֲזַנִּים לְתוֹרָה": אִם חֲלִילָה אַחַד מִבְּנֵי הַמְּשֻׁפָּחָה הוֹלֵךְ לְרַעוֹת בְּשִׂדּוֹת זָרִים, כְּמָה תְּפִלוֹת צָרִיךְ לְהַתְּפַלֵּל כְּדִי שֶׁיִּחְזֹר אֶל הַדֶּרֶךְ. וּבּוֹדָאֵי מִי שֶׁמַּעוֹלָם לֹא הִלֵּךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, כְּמָה מְכַשׁוּלִים יֵשׁ בְּדַרְכּוֹ עַד שֶׁיִּחְזֹר.

הִנֵּה יִתְרוֹ מַחְלִיט לְהַצְטַרֵּף לְכָלל יִשְׂרָאֵל וּלְהַתְגַּיֵּר. כִּמָּה זְמַן לְקַח לְיִתְרוֹ לְבוֹא וּלְהַתְגַּיֵּר? אִם נִתְחִיל אֶת הַסְּפִירָה מֵהַזְּמַן שֶׁמֹּשֶׁה רִבְּנוּ הִגִּיעַ לְמִדְבָּר, הֲרֵי יֵשׁ כִּמָּה שִׁיטוֹת בְּאִיזָה גִיל הוּא הִגִּיעַ, הָאִם בְּגִיל שְׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה, בְּגִיל עֶשְׂרִים אוֹ בְּגִיל אַרְבָּעִים. אִם נֹאמֵר שֶׁמֹּשֶׁה רִבְּנוּ הָיָה בֶּן אַרְבָּעִים מֵאָז שֶׁהִגִּיעַ לְמִדְבָּר, יִתְרוֹ כִּבֵּר לֹא הָיָה בְּאוֹתָהּ עֵת כִּהֵן מִדְבָּר, וְהוּא הִחֵל לְעַבֵּד אֱלִילִים אַחֲרַיִם כְּדִי לְמַצֵּא אֶת דַּרְךְ הָאֱמֶת. מֹשֶׁה רִבְּנוּ נִמְצָא בְּבֵיתוֹ, מִתְחַתֵּן עִם צְפוּרָה בָּתוּ, וְיִתְרוֹ מִזְהִיר אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִמּוּל אֶת הַיֶּלֶד הַרְּאשׁוֹן שְׁלוֹ אֲלֵא יִלְךְ לְעַבֵּד עֲבוֹדָה זָרָה. אַרְבָּעִים שָׁנָה בּוֹדֵק יִתְרוֹ אֶת כָּל הָאֱלִילִים, וְנִקֵּ לְאַחַר קָרִיעַת יַם סוּף וּמִלְחַמַּת עַמְלֵק מַחְלִיט לְהַצְטַרֵּף לְכָלל יִשְׂרָאֵל בְּאֶמְרוֹ: "עֲתָה יִדְעֵתִי כִי גָדוֹל ה' מִכָּל הָאֱלֹקִים כִּי בִדְבַר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם" (שְׁמוֹת יח, יא).

וְהִנֵּה כָּלל יִשְׂרָאֵל, בְּזְמַן קֶצֶר בְּיוֹתֵר זּוֹנָחִים אֶת אֱלִילֵי מִצְרַיִם וְהוֹפְכִים לְהֵיזוֹת עֲבָדֵי הַבוֹרָא. אִם לְיַחֲדִיד זֶה קִשָּׁה וְלוֹקַח זְמַן כַּה רַב, עַל אַחַת כִּמָּה וְכַמָּה כְּאֲשֶׁר מְדַבֵּר בְּעַם שְׁלֵם הַמְּשֻׁרָשׁ בְּהַבְּלֵי הָאֱלִילִים. לְהַפְּךְ אָמָה שְׁלֵמָה בְּזְמַן כַּה קָצֵר מְעוֹבְדֵי אֱלִילִים לְמֵאֲמִינִים בְּאֵלֵי הָאֱמֶת - דְּבַר כְּזֶה לֹא נִשְׁמַע מֵעוֹלָם. אֲפִילוֹ אִם יִמְצָא עִם שְׁהַשְׁלִיךְ אֶת הָאֱלִיל שֶׁהוּא סָגֵד לוֹ - הוּא בְּנִדְאֵי יִבְחַר אֱלִיל חֲדָשׁ מֵאֱלִילֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתָיו. וְיִמֵּ לָנוּ גָדוֹל בְּגֵרֵי הַצֵּדֵק כִּיִּתְרוֹ, שֶׁהָיָה לוֹ מִמִּי לְלַמֵּד, שֶׁהֲרֵי מֹשֶׁה רִבְּנוּ יָשַׁב בְּבֵיתוֹ יָמִים רַבִּים, וְאָף עַל פִּי כֵן עֵבֵר מֵאֱלִיל לְאֱלִיל עַד שֶׁהִגִּיעַ לְהַכְרִיחַ בְּאֵלֵי הָאֱמֶת. לְעַמַּת זֹאת, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁחֲסוּ בְּיוֹם אֶחָד אֶת הָאֱלִיל - אֶת הַשֵּׁה - אוֹתוֹ עֲבָדוּ יָמִים רַבִּים יַחַד עִם הַמִּצְרַיִם, וְשִׁבְעָה יָמִים לְאַחַר מִכּוֹן, בְּקָרִיעַת יַם סוּף, עָלוּ לְדַרְגַּת נְבִיאִים. לֹא רַק שֶׁהִאֲמִינוּ בֵּה' וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, אֲלֵא שֶׁרָאִתָּה שְׁפָחָה עַל הַיָּם אֶת אֲשֶׁר לֹא רָאָה הַנְּבִיא יְחִזְקֵאל בְּנִבּוּאוֹתָיו. הָעַם כָּלוּ זָכָה לְהַשְׁרָאָה הַשְּׁכִינָה בְּאֶמְרָם שִׁירָה עִם מֹשֶׁה רִבְּנוּ תוֹךְ שֶׁהֵם מְרִאִים בְּאֶצְבַּע בְּאֶמְרָם: "זֶה אֲ-לֵי וְאֲנֹהוּ".

אֶת הַמְּהִירוֹת הַנִּפְלְאוֹת הַזֹּאת בְּהַהֲפֹכוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְעוֹבְדֵי אֱלִילִים לְנְבִיאֵי ה', מְדַגֵּישׁ הַפְּתוּב בְּאֶמְרוֹ: "וְאֲשֶׁא אֶתְכֶם עַל כַּנְּפֵי נְשָׁרִים וְאָבֵא אֶתְכֶם אֵלַי". לֹא אֶת הַמְּהִירוֹת בְּלִבְד מְצִיָּן הַבְּטוּי "עַל כַּנְּפֵי נְשָׁרִים", אֲלֵא גַם אֶת הַמְּעוֹף

ה"גבה מעל גבה", את השיא של השראת השכינה שהשיג עם ישראל בשעת קריעת ים סוף, בעלותו מבירא עמיקתא לאיגרא רמא. ללמדנו, פי אדם הרוצה לדבק בהשם יתברך - פותח לו הבורא את כל האפשרויות, וזו הקדמה למעמד הר סיני.

◆ גדל מעלתם של ישראל

באור נוסף אומר ה"פלי יקר":

ישנם שלשה שלבים להתקרבות אל הקדוש ברוך הוא. הראשון - 'נאשא אתכם על כנפי נשרים', כמו שנאמר (במדבר יא, יב): "כאשר ישא האמן את הינק", ואז הקדוש ברוך הוא במדרגת אב וישראל במדרגת הין. השני - 'ואבא אתכם אלי', כביכול נעשינו כמו שני אחים שנים במדרגתם. השלישי - 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש', תהיו כביכול מלכים לי, כמאמר הנביא (שמואל ב כג, ג): "צדיק מושל יראת אלקים".

על דרך זו מופיע במדרש "חזית", אותו מביא הרמב"ן (בראשית כד, א), וכן לשון המדרש: "שאל רשב"י את רבי אלעזר בר יוסי: אפשר ששמעת מאביך מהו בעטרה שעטרה לו אמו' (שיר השירים ג, יא)? אמר לו: משל למה הדבר דומה? למלך שהיתה לו בת יחידה והיה מחבבה ביותר ומתחלה קרא אותה בתי, לא זו מחבבה עד שקראה אחותי, לא זו מחבבה עד שקראה אמי. כך הקדוש ברוך הוא מחבב את ישראל וקרא אותם בתי, שנאמר (תהלים מה, יא): 'שמעי בת וראי'. לא זו מחבבן עד שקראם אחותי, שנאמר (שיר השירים ה, ב): 'פתחי לי אחתי רעיתי'. לא זו מחבבן עד שקראן אמי, שנאמר (ישעיה נא, ד):

"אלי עמי וילאמי, 'לאמי' כתיב". יוצא אם כן, שבתחלה קרא לנו הקדוש ברוך הוא 'בת', לאחר מכן 'אחות', ולאחר מכן 'אמא'.

ממשיך ה"פלי יקר" ואומר, פי נראה שהמדרש לא אמר את סדר המדרגות באהבת השם יתברך לישראל, שהרי על פי המדרש מתחלה קראה 'בת', ולאחר שהוסיף לחבבה קראה 'אחות'. אבל מצד האמת הרי אין ספק פי